

15576.

Hunyadi László:

Bakarukóban

D. 1776

~~1897~~
~~1896~~

Dr. ...
...
Tud. Oszt.
Könyvtára

SZÍNHÁZTUDOMÁNYI
INTÉZET
1967

Tóth László
1967

Színháztudományi Intézet
könyvtára 1967. sz. 1776

~~1897~~
~~1896~~

Tökés Anna
(Tóth B. László rajza)

Bakaruhában

és 5 egyfelvonásos

A Színházi Élet 1932. 10-ik számának szindarabmelléklete

Bakaruhában

Kis szindarab 3 képben.

Irta: Hunyadi Sándor

A darab előadási joga kizárólag dr. Marton Sándor színpadi kiadvállalatától (Budapest, IV., Bécsi-utca 1.) szerzhető meg. Az engedély nélküli előadás szigorúan bünteti az 1921. évi LIV. t.-c. Copyright 1932 by dr. Alexander Marton.

Színrekerült a VIGSZINHÁZ kabaréműsorában a következő szereposztásban:

Az apa	Vendrey Ferenc	Laci	Jávor Pál
Az anya	Kürthy Sári	Vilma	Tökés Anna
A leány	Vegh Sári	Káplár	Vértess Lajos
A fiú	Somló István	Kis cseléd	Pártos Erzi

(Szín: Egy polgári lakás keresztmetszete. Balra a konyhát lehet látni a gangra nyitól ajtóval. A konyha a szokásos, rendes, tisztá, polgári konyha. Tűzhely, puhafa asztal, hokkerlik, főzőedények a falon. Az egyik sarokban ott a mindenes cseléd özszezsukott vaságya, leterítve valami kendőjével. Ez az agyszegyet a cseléd külön lakosztálya. Az ágy mellé sőtétzöldre festett kis faláda van téve, amilyennel a parasztlányok rukkolnak be a tonának. Ebben a kis ládában van a mindeneslány egész földi vagyona. A konyha után az előszoba keresztmetszete látható, a hátrében az előszoba ajtóval. Aztán következik az ebédlő, bebutoróva a rendes díjakredencsel, magashátú divánnal, a nagyszögletű asztal körül a préselt műbőr thonatszék. Még zongora is van az ebédlőben, amely egészen nyílvánalóvá teszi, hogy ez nem valami nagy lakás, amelyben külön zenetere van, de viszont a gazdái elírják a szerény polgári jómód színvonalát. Vasárnap van, délután. A cseléd már elment sétálni, a ragyogóan kitakarított konyha üres. Az ebédlőben viszont együtt van a család és a vendég fiatallembere. Az apa az asztalnál ül és egyedül sakkot játszik. Valami mesterpartit játszik, kezében van az újság, onnan olvas a lépéseket. A fia, aki tűzérkedett, gibicel az apjának, feltérdeve a széken. A házikisasszony, Piri, klimpiroz, a vendégtu a zongorára könyökölve nézi a lányt, a mama hintaszéken ül és a semmibe bámul).

1. KÉP

Bodrogi Bodroginé, Pali, Piri, Laci.

BODROGI (ötven körül ember. A rendes tisztvélő legrendesebb típusa. Megmódit egy feurát a sakkjáblán): Hát én ezt a lépést nem értem. Ez marhaság. Maróczy nem lép ilyen marhaságot.

PALI (nézi a sakkjáblát): Ez is sajtóhiba lesz fiztosan. (Mindletten összebujnak az újság fölött).

BODROGI: Hát persze. Hogy a fruce egy meg czelet az újságokat.

LACI (csinos fiatallembere. Csak a fesztelenségén látszik, hogy urifü, mert közön-

seges, komisz bakaruhában van. Abban a bizonyos, békebeli uniformisban. Bakkancsban, sárga-fekete színösros, szűk, világoskék nadrágban, sőtéttkék zubbonyban, a derekán ott az übersvung a kétfejűsasos rúzsattal. Otthonosan odamegy a kredenchez. Inni akar. De a kancsóban nincs víz).

PIRI (észreveszi): Kell valami? (A testvérehez): Pali, csöngess a lánynak.

PALI (felnyul és gépiesen megnyomja az asztal fölött lógó kis körtét). A csöngetés elberreg az üres konyhában).

BODROGINÉ: Nincs már itthon a lány. Vasárnap van. Felöltözött, elment sétálni.

PIRI (bosszusan): Micsoda trampil!

LACI: Ne mondják Zsuzsira, hogy trampil. Aranyos kis kukac. Két hete mindig engedett be a konyhán keresztül, amikor el volt romolva az előszobacsengő.

PIRI: Óh, Zsuzsi, már egy hete nincs nálunk. Azt nem látja többet. Hazament a falujába. Férjhezment. Hétfő óta új cselédünk van. Egy nagy teve.

PALI (főlnéz a sakkból): Nem teve. Egész szép lány.

BODROGINÉ: Csak hagyjad te azt a lányt. Nincs abban köszönet, ha te észreveszed a cselédben, hogy szép lány.

PIRI: Adja már ide azt a kancsót!

LACI (nem enged a kancsó fölét): Ne fáradjon Piros. Tudom én hol a csap.

PIRI: Adja, ha mondom! (A kancsón huzakodva, mindketten kimennek az előszobán keresztül a konyhába, odamennek a vízvezetékhez. A lány kinyitja a csapot, alátartja a kancsót, a fiú közben átelleni és beleleszköl a nyakába. Ezt a jelenetet természetesen nem láthatják a két falon keresztül a szobából. Azt sem hallhatják, hogy a lány csiklandósan fölkiált): Jaj, a fülem!

LACI: Pardon Rosszul céloztam. (Viaszkodik a csökért).

PIRI: Hagyjon, bizonyisten lespriccelem! (Spriccel). Ha legalább civillen lennel! Utálom ebben a kaszárnyaszagu bakaruhában. Mmmmm! (Nem tud tovább sem küzdeni, sem beszélni, mert a fiú legyőzte, rajta a szája a száján. Hosszu, néma csök, csönd).

BODROGINÉ (*aggodalmasan*): Mi az or-
dögöt csinálnak ezek odakint annyi ideig?

PALI (*fölnéz a tábláról*): Talán sakkoz-
nak. (*Mert Bodroginé föláll és az ajtó felé
indul*). Ugyan hagyja őket, anyám!

BODROGINÉ (*már a kilincset fogja, in-
dignálódva*): Tessék?!

PALI (*válasz helyett felnyúl és meg-
nyomja a csengőt, amelynek berregésére a
párocska szétugrik a konyhában*).

BODROGINÉ: Mi volt ez?!

PALI: Avizó. (*Visszahajlik a sakkta-
blára*).

BODROGINÉ (*haragosan kimegy a kony-
hába, nézi a lányát, mint a féltékeny kot-
lós a csibéjét, aztán a fuhoz fordul*): Mi
van itt? Husvét van? Locsolás? Vagy esik
az eső? Maga csupa, de csupa víz.

LACI (*törülgeti magát*): Én nem tehetek
róla, keztesókolom. Összeviszsa spricelt a
Piri!

PIRI: Igen, mama, mert szemtelenkedett.
Mintha ki lenne cserélve. Amikor ez a kom-
misz ruha van rajta, ő is éppen olyan, mint
a legközönségesebb paraszt haka...

LACI: Büszke vagyok rá. Szeretem a pa-
rasztot.

PIRI: Nahát, fujja föl őket... (*Veszeke-
dés közben mindhárman visszamennek a
szobába, ott folyik tovább a dialóg*).

BODROGINÉ: Csakugyan Laci, én nem
értem, hogy maga mért nem kéri az önkén-
tes pertlit. Az persze más volna, ha nem
lenne háboru. Békében volt értelme a pót-
tartalékosságnak. De most? Mindenki csak
tiszt akar na lenni.

PIRI: Persze. Átmenne a tűzerekhez.
(*Palira mutat*). Mindjárt lenne protekciója.

PALI (*fölnéz*): Én? — Szépen. Két hét
mulva megyek a marssal.

BODROGINÉ (*befogja a fülét*): Legalább
ne mondanád minden percben. Hallani sem
szeretem.

BODROGI (*vigasztalja*): Nem lesz soká a
fronton. Két hónap mulva vége a háboru-
nak.

LACI: Honnan veszi ezt Józsi bácsi?

BODROGI (*fordít egyet a kezében levő
újságon — olvassa*): „Mire a falevelek le-
hullanak, otthon lesztek fiuk.“ Ezt a haren-
ba induló katonáknak mondta a császár. A
Vilmos.

PALI (*leggyint*): Hazugság.

BODROGI (*a kávéházi böcs tűzességével*):
És ha hazugság, akkor is igaz. A modern
háboru nem tarthat tovább, két, három,
maximum négy hónapnál. Ha másért nem,
hát csak azért, mert elfogy a pénz.

LACI: Ugyan. Majd nyomtatnak valami

rongyot, aztán ei kell fogadni. Megparan-
csolják, hogy az a pénz.

PIRI (*Lacihoz*): Hát ha soká fog tartani,
annál inkább kérje a pertlit. Végig baka
akár maradni!

LACI (*őszintén*): Igen. Tudja, azt hiszem
az ilyen kis porszemnek könnyebb. Isme-
rem az őrmestert. Az alezredest, az összes
doktorokat. Itt felejthetnek a kis tüdőcsuc-
hurutommal a kádernél. — Mi az én szol-
gálatom így? Semmi. Kétszer egy héten
fölvesszem a uniformist, megmutatom ma-
gam a századnál. Civilbe járok, járok az
irodába. — Ha a végén mégis kivisznek,
olyan mindegy, hogy amikor haslövést ka-
pok, miféle csillagok vannak a parolimon.

PIRI (*fölhuzza az orrát*): Nagy hős.

LACI (*kedvesen*): Jó, hát nem vagyok
hős. Bocsanatot kérek, hogy nem annak
születtem. (*Körülnéz, megkeresi a sípkáját*).
Hát én megyek, kiszitihand. Visszaöltözöm
uriembernek. Szóval este mozi? Idejőjjek
magukért? Vagy ott találkozunk a pénz-
tárnál?

PIRI: Mindegy.

LACI (*a lányhoz*): Nem jön Piros? Elki-
sérem a konzervatóriumig.

PIRI: Nem. Nem megyek magával így
végig az uccán.

LACI: Hogy? Így?

PIRI (*rámutat*): Így.

LACI: De Piros, hiszen én vagyok ebben
a ruhában. Az én lábam van ebben a bak-
kanesban. Hát magának a ruha a fontos,
nem az ember.

PIRI: Ne filozofáljon. Elég az hozzá, hogy
nem neveltetem ki magam az egész vilá-
gal. Hogy minden káplárnak szalutálgas-
son mellőlem. Mejnjen, keressen magának
erre valami cselédet.

PALI (*a sakk mellől*): Micsoda marhaság.
BODROGINÉ: Megjegyzem, Pirinek igaza
van.

LACI (*nevet*): Én azt hiszem, maguk té-
vednek. Dehát mit csinálnak? Ilyen a sze-
gény ember sorsa. — Pá, Józsi bácsi. —
Kiszitihand. — Szervusz, tábornok ur! (*Kö-
szön, visszaköszönnek*). Ki sem kísér, Piri?

PIRI (*fanyalogva*): Kikísérhetem. (*Ki-
mennek az előszobába*).

LACI (*meg akarja csókolni a lányt, aki
tulingerülten védekezik — elkecserebbe*): Is-
tenem! Micsoda lelke van!

PIRI (*megvetően*): Lelkem! — Tegye le
az ügyvédi vizsgát, akkor majd meglátja,
micsoda lelkem van.

LACI: Piri ne csinálja ezt. Bizonyisten
nem bírom!

PIRI: Hát ne bírja! — Hagyjon békén!

Hajszálak kiirtása

vegyes arcról, karról, szépségápolás, szemölcsirtás, kvareolás, diathermia,
helyi soványítás, **Pollák Sarolta** kozmetikus (Andrassy-ut 38. I. Tel.:
hámlasztókrém; 157-98.) **Miracle** bajeltávolítószert
vidéki szétküldése utasítással. **Miracle** nappali emalkrém, **Miracle**
szepítőkrém hatása bámulatos. Kérjen prospektust. 25 éves működés

— Majd hamut szórók a fejemre! (Összeveszve válnak el.)

PALI (rásandít a hugára): Kicsókoltátok magokat?

PIRI: Tudtam, hogy meg fogod kérdezn! Tudtam, (A szín abban a pillanatban sötétedik el és fogog tovább, amikor a tesvérek veszekedni kezdenének. Az első forgó új dekoráció, valamilyen utcarészletet ábrázol. A háttérben házfal, nagy sétatér fákkal — ahogy a rendező jobbnak találja. Egy pad is van a színen, középén).

2. KÉP

LACI (jobbról jön, leül a padra, cigaretát csavar).

VILMA (balról jön. Vasárnapi parasztdisznén, mint a páva, elsitál a pad előtt, végignézi a fiut).

LACI (elkapja a lány pillantását, elmosolyodik, kinyújtja a kezét, megfogja a copfját): Hová méce?!

VILMA (megáll — kihívóan): Szeretót keresek magamnak.

LACI: No akkor gyere — mert én is éppen egyedül vagyok. (Fogja a lány copfját, huzza maga felé).

VILMA: Hallja-e! Ne huzza a hajamat. Engem nem lehet erőltetni. Ha én nem akarom magamtu, elmegyek, inkább a markába hagyom a copfomat.

LACI (nevet, elereszti a lány copfját): Hát tessék. Nézz meg jól, aztán, ha nem tetszem, vigyed a farkocsodat.

VILMA (alaposan megnézi a legényt, aztán leül melléje a padra): Nahát, most aztán gondolhassa, hogy hogy vagyok, akár egy szót se beszéljek...

LACI (büszke a sikerére): Egyszóval tetszem.

VILMA (csufolódva): Egész odáig vagyok. Mer én még ilyen bakát életembe nem láttam, mint maga.

LACI: Miért?

VILMA (nézi): Akinek aranyfoga van. Mondja — nem kár ezért, prófuntot rágni rajta?

LACI (nevet): Hátha nem is vagyok községes baka?

VILMA (fitymálva végignézi): Ugyan mi lenne? Tán mulatságból hordja ezt a bakancsot?

LACI (belemegy a mókába): Jól van na, inkább megmondom. Én szilágysági vagyok, porozdi. Tóth Lászlónak hívnak engemet. Nagygazda az apám. Ez az aranyfog harminc koronába került. Annyi se az én apámnak, mint egy babszem.

VILMA: Hát nekünk is van házunk is, meg földünk is. De azért az én apám agyonverné a bátyámat, ha egyszer úgy gyönne haza, aranyfoggal a szájába. (Összecsapja a kezét). Hogy is lehet ilyen butaságra pocskolni a pénzt!?

LACI: Neked persze nem kell. Olyan fo-

gad van, mint az egérnek. Mutasd csak. (Megfogja a lány állát).

VILMA (vicsorít): Tessék.

LACI: Hű de fehérek. Mint a cukor.

VILMA: Milyen legyen? Fijatal vagyok még. Nem vót még ideje megzöldülni.

LACI (egyre nagyobb kedoben): Hova való vagy?

VILMA: Kavicspatakára. Ide közel. Nem járt még arra?

LACI: Hogy hinak?

VILMA: Jakab Vilmának. — Na, de Is-ten áldja. Nem lopom magával többet az időmet. (Föhlál).

LACI (tartóztatja, visszaülteti): Miért?

VILMA: Mer hazudott. Nem olyan legény maga, akinek ne lenne senkije. Pézes is, meg... megmondom a szemibe, csinos is. Biztosan van magának valakije, nem is egy. Én pedig nem akarok ötödik kerék lenni semmiféle szekéren.

LACI: Hát van. Nem tagadom, van. (Sóhajt, legyint). Hanem az... olyan.

VILMA (boldogan): Összevesztek?

LACI: Igen is meg nem is. Azt hiszem, nem szerel engem.

VILMA (bámulva): Nem szereti?! — Hát annak milyenféle kell?

LACI (jólesik neki a dolog): Mit szólsz hozzá?! Hogy ez is megessék az emberrel. (Nevet, aztán elkomolyodik). Vagy lehet az is, hogy szerel. Csak nem eléggé. Hogy nem is tud jobban. Olyan vékony a lelke.

VILMA: No az én lelkem vastag. Én-belém belém mászhat fülig, mint a bivaly a pocsolába. Fekete föld vagyok én, azt szeretem, ha mélyen szántanak bennem, hasítson bennem az eke, szinte fájjék. (Miközben Laci megfogja a kezét). Most mán azt is megmondom, hogy nekem is van olyan kerőfélém. Az elől jöttem el szolgáláni hazulról. Nem a bérért.

LACI: Nem szereted?

VILMA (egyszerűen): Nem. — Megfekszi az életemet, akár a felhő. Mer az apám is, anyám is, bátyám is, mind vele macerálnak, hogy ilyen gazdag, meg olyan gazdag, hogy soha egy korty pálinka nem megy le a torkán... Hát az igaz, hogy nem iszik, meg dalszövetségi elnök. De (mutatja) ekkora palacsinta füle van. Vén legény is mán. Lehet az talán harminc esztendő. Meg katonának se vették be, én nem tudom miért? Mind nézem, nézem, de látom a ruháján keresztül, micsoda baja lehet...? (Elhallgat zavartan). Na. Mit vizitál olyan borzasztóan rajtam?

LACI: Hogy milyen gyönyörű bőröd van. Rásüt az arcodra a nap. Akár a selyem.

VILMA: Ne mondjon ilyeneket. E furesa. — Szégyellem magam. (Lassan szégyenkezve hátatfordít a legénynek).

LACI (még közelebb bujik hozzá): Leg-alább ezt is látom. Ezt az édes kis füledet. A nyakadon ezeket a pelyhecskéket. Meg-ésőkolhatlak?

VILMA (tisztán, őszintén): Ha nem okozunk üle senkinek keserűséget. (Hátatfordítva ül, ugy várja, behuny szemmel, mozdulatlanul a csókot. Ebben a pillanatban egy bajszos huszárkáplár sétál át a színen. Elmegy a pad előtt, krakéler módra megnézi a párocskát, akik a megjelenésére szétrébbenek. Sőt Lacinak föl kell állni és tisztelni muszáj. Amikor peckesen kísértél, a lány megfogja a fü karját). Menjünk innen. Mer ez a káplár már régóta koncsorog utánam.

KÁPLÁR (most visszajön a színre, megáll a pár előtt, csipőre tett kézzel, gonoszul nézi őket — Lacihoz): Bűdös bundás. Hogy állsz itt!? — Hapták.

LACI (haptákba áll, de nagyon villog a szemé).

KÁPLÁR: Te, jó pofát vágjál, mert a képedre mászok. (Mustrálja, hogy mibe köthetne belé rajta).

VILMA (Laci mellé áll, halálraszánt szolidaritással fűzi a karjába a kezét — szembefordul az altszíttel). Ne bántsa káplár ur ezt a legényt. Ugyis tudom, miér akarja bántani. Hát hagyja. Mer mi egy falubeliek vagyunk, nem tudna széjjelválasztani ketőnket.

KÁPLÁR: Nem-e?!

VILMA (szilárdan): Nem. Végig bögném utána az egész kaszárnyaudvart.

KÁPLÁR (néz, gondolkodik, aztán megvetően köp egyet): A fene ett vona meg a falutokkal együtt. (Kimegy).

VILMA (zavarban): Azér mondtam, hogy egy falubeliek vagyunk, mert...

LACI (melegen): Ertem. Köszönöm.

VILMA (okosan, kedvesen): Látja, László, ezért kéne, hogy sarzsit szerezzen magának. Mert ha csak egy csillagja is lenne, már nem mert vóna így szemtelenkedni magával ez a rücskös káplár. Mert csak azzal mernek így komiszkodni, akinek éppen semmije sincsen. Ha valakinek csak egy villa szénája van, annak már ezt is elnézik, azt is elnézik. Mer mindenki azt gondolja, hátha rászorul egyszer arra a szénára...

LACI (simogatja a lány kezét): Derék te remtés maga.

VILMA: Az imént még tegett.

LACI (gyöngéden): Nem jár már rá a szám. (Visszaülteti a lányt a padra, melléje ül). Nehéz szívvvel fogok elválni magától Vilma.

VILMA: Hiszen mikor lesz még a...? Nyőcig kimaradhatok.

LACI (kevesli az időt): Csak nyőcig!

VILMA (nézi a legényt, gondolkodik): ... Vagy — akarna feljönni hozzám?

LACI (meglepve): Magához? Hová?

VILMA (egyszerűen): Hát ahol helybe vagyok. Megvárna a gangon, vagy a konyhába, amíg lefeküsznek az urék. (Észbekap.) Hanem persze, persze maga nem gyöhet. Nem maradhat ki reggelig a kaszárnyából. Már pedig tőlem éccaka nem mehet el. Hogy a házmaster faggassa a kapuba, amikor kihocsátja, hogy kinél járt ott a házba?...

LACI (legyint): A kaszárnyától mehetek. Pajtásom nekem az őrmester... (nevet a gondolon.) Hanem, hogy a gangon ácsorogjak, vagy kint üljek a személtádn a konyhában...

VILMA (kicsit bosszusan): Ejnye, de nagy legény. Hát nem vihetem be a szobába. Nem ültethetem a zongora mellé!

LACI: Aztán hol van az a hely?

VILMA (hótramutat a hüvelykujjával): Itt, a Bocskai-téren. A négyes szám alatt. A második emeleten. Valami Bodrogiek...

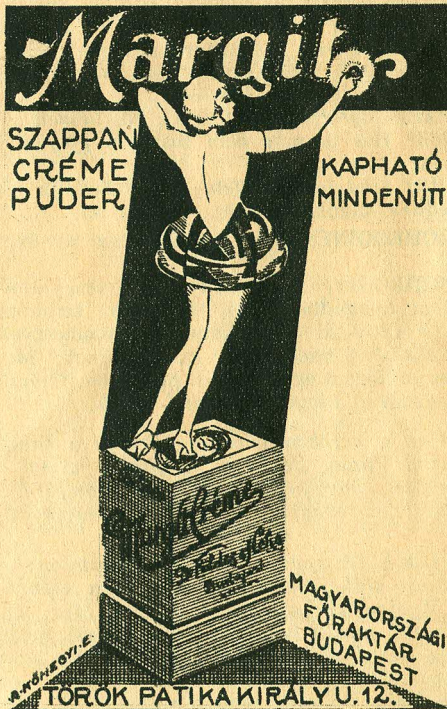
LACI (figyel, tágranyitlik a szemé, nevetve): Bodrogiek?!

VILMA (türelmetlenül): Nem értem, mi nevetség van ezen?!

LACI: Azon nevetek, hogy az én komámat is így hívják odabaza.

VILMA: Na e nem a maga komája. Mer ez ur. Hivatalba jár. Van neki felesége,

A LEGJOBB SZÉPSÉGÁPOLÓSZER
A FÖLDES FÉLE

még egy lánya, még egy fia is van. Az most katoná. Tüzéraspiránt.

LACI (*szilajul*): Jó! Hát felmegyek, ha felvisz magával. Legyen lud, ha kövér! Ugyse bujkáltam még soha életembe senki konyhájában! (*Földhözvágja a sipkáját, átöleli a lányt, a vállára hajtja hizelegve a fejét.*)

VILMA (*tűri az ölelést, félszemmél nézi a legényt*): Ejnye. Megint ez a nagy hencség. Le fog esni az aranygyűrű az ujjáról!

(*Sötétség, a szín visszaforog az előző kép dekorációjára, a kétfélre osztott színpadra. A konyha most üres, árván ég a kopasz vilanykörte a plafonról lógó dróton. Az ebédlőben a Bodrogi-familia vacsorázik.*)

BODROGINÉ (*Pirihez*): Hozd fiam be az ecetet.

PALI: És az olajat...

PIRI (*felugrik, kiszalad a konyhába, a kredencről fölkapja az ecet-olajos készletet, behozza — haragszik*): Borzasztó, hogy még mindig nincs itthon az a lány. Kilenc óra.

BODROGI (*kiveszi az óráját — megnézi*): Háromnegyednyolc.

BODROGINÉ: Nyolcig van megalkudva a vasárnapi kimenője. De én ma megkértem, hogy jöjjön valamivel előbb haza. Mondtam, hogy moziba akarunk menni.

PIRI (*rosszindulatu hangsúllyal*): „Kérte?” mama „megkérte?”...

PALI: Mit fáj az neked, hogy „kérte?” Mit csináljon vele? Kötelet kössön a nyakába? Odakösse a sporherd lábához?

PIRI: Csak véd, csak véd! Tudom én, mért véded te ezt a cselédet...

PALI (*ugratja a testvérét*): Ne beszélj — tudod? Hát te már nem hiszel a gólyame-sében!...

PIRI (*indulatosan felugrik*): Te! Én a fejedhez vágok valamit!

BODROGINÉ: Piri! Teszed le azt az üveget!

BODROGI (*az asztalra üt*): Hagyjatok engem nyugodtan enni. Mert én kirakom ezt a szalvétát a nyakamból, visszamegyek a kaszinóba vacsorázni. Az embernek idehaza se legyen egy nyugodt pillanata. (*Csönd, mindenki a tányérjára hajol, eszik.*)

(*Ebben a percben kívülről kinyitja a konyhaajtót Vilma. Bejön a konyhába, leteszi a kendőjét, körülnéz. Laci utánasomfordál, bejön, zsebredugja a kezét, nekitámaszkodik a falnak.*)

VILMA (*észreveszi a konyhaasztalon a vacsora előkészületeit*): Ajj! Mán esznek. — Menjen ki Laci ide a gangra. Mer ki-jöhetnek onnan bejülről. Minek lássák meg? Nem néznék jószemmel, hogy valaki van nálam. (*A flu után, aki már megy is az ajtó felé.*) De ugyi nem haragszik?

LACI (*már a küszöbön*): Nem. Magam is azt hiszem, hogy nagyon megharagudnának, ha itt találnának engem magánál. (*Sóhajt.*) Katonásor. (*Kimegy.*)

VILMA (*utánaszól*): Nyitva hagyom az ajtót. Azér így beszélhetünk az ajtón keresztül. — Oda menjen ahhoz a másik ajtóhoz. Ne lássák, hogy idetartozik hozzám... (*Visszaforog, bejön, keresztülmegy a konyhán, bemegy az ebédlőbe. Szerényen benyit, megáll az ajtónál, csendesesen.*) Jóestét kívánok. (*Áll, parancsra vár, senkisésem közön neki vissza.*)

BODROGINÉ (*pikirten*): Nyolc óra elmult.

BODROGI: Még nincs nyolc. (*Ujra megnézi az óráját.*) Háromnegyed.

BODROGINÉ: Megmondtam, hogy hamarabb jöjjön haza?

VILMA (*engedelmesen*): Igen, nagysága. BODROGINÉ: Igy nem leszünk jóbarátok.

VILMA (*szeliden*): Igenis, nagysága... (*Kis gondolkodás után.*) Késik a templom az óra. Azon néztem el magamat...

PALI (*nevelni kezd*).

PIRI: Mit röhögsz?

PALI: Hányszor mondtam én ezt az iskolában.

BODROGINÉ: Vilma, maga leszed itt, mi elmegyünk. Megveti az ágyakat. A nagyságos urnak odakészíti a pohár tejet. Aztán lefekhet.

VILMA: Igenis, nagysága.

PIRI (*Vilmához*): Engem holnap hétkor költ. (*Magyarázón az anyjához.*) Tenniszezni megyek. (*Vilmához.*) Majd kiadom a fehér-cipőmet, takarítsa ki.

VILMA: Igenis, kisasszony.

BODROGINÉ: Jöjjön ide. (*A lány az asztalhoz megy, az asszony odaadja neki a márdék parisert.*) Ez a magáé.

VILMA: Köszönöm. (*Elveszi a tányért.*)

PALI (*az anyjához*): A rétesből nem ad neki, mama?

BODROGINÉ: Tessék? (*A rétesrel teli tából két darabot egy másik tányérra tesz, odatölti.*) Na, vigye el ezt is.

VILMA: Köszönöm. (*Egy pillanatilg vár.*) Egyebet nem tetszenek parancsolni?

BODROGINÉ: Nem.

VILMA: Jóestét kívánok. (*Az ajtóhoz lép.*)

BODROGI: Jó estét, fiam. (*Kiveszi a zsebből az újságját, olvasni kezd.*) Maubeuge elesett. Tízezer fogoly. Jól a falhoz lapitják ezeket a franciákat!...

VILMA (*már kiment a konyhába, kilép a gangra, a kezében a két kis tányér.*) Laci, Laci! Szereti a parizert? Van itt meggyes rétes is.

LACI (*csak a hangja hallatszik*): Köszönöm. De magá mit vacsorázik?

VILMA: Ugyan. Eltem én már azóta. Most nyeltem le az utolsó falatot. *(Törli a kezefejével a száját, mintha csakugyan evett volna. Eltűnik az elemőzsával a gangon.)*

BODROGI *(zsebre teszi az ujságját)*: Hát menjünk? Félkilenckor kezdődik a mozi.

BODROGINÉ: Ne várjunk még egy kicsit Lacira? Azt mondta, értünk jön.

BODROGI: De azt is mondta, hogy esetleg ott vár minket a pénztárnál.

PALI: A pénztárnál sem fog várni. Biztosan megsértődött. *(A hugához.)* Hogy bánhat valaki ilyen komiszul azzal a fiúval, aki olyan régóta udvarol neki, hogy már majdnem a vőlegénye?! Egész délután komiszkodtál vele.

PIRI: Először is semmi közöd hozzá. És másodszer... *(Nem mondja ki, ami a nyelvében van.)* Másodszer és harmadszer és huszadszer semmi közöd hozzá. *(Odaül a zongorához, klímipirozni kezd rajta valami szörnyű...)*

BODROGINÉ: Én megyek, veszek magamra valamit. *(Kimegy jobbra a színről. Az apa újra előveszi az ujságot. Pali nekifog egy rétesnek.)*

VILMA *(láthatóvá lesz Lacival együtt a konyhaajtóban, kihallatszik a zongoraszó)*: Hallja? Az én kisasszonyom játszik odabe ilyen gyönyörűen.

LACI *(elszólja magát)*: Tudom.

VILMA: Honnét? Látja a falon keresztül?

LACI *(kijavítja)*: Hiszen beszélt nekem róla a délután. *(Visszahuzódik ki a sötétbe, mert a konyhában megjelenik Pali, köti fel a derekára a kardját, a sapka is a fején van már.)*

VILMA *(egészen bejön a konyhába, mosogatni kezd, ügyet sem vet a fiúra.)*

PALI *(ott somfordál a lány körül, gusztálja)*: Vilma.

VILMA: Tessék.

PALI: Hánykor kel maga reggel?

VILMA: Hatkor.

PALI: Én ötre igazítottam a vekkeremet. — Mondja, mit szólna hozzá, ha mielőtt kimennék a kaszárnyába, benéznék ide a konyhába, aztán ideülnék egy kicsit az ágya szélére?

VILMA: Azt mondanám, hogy hagyjon aludni a fiatalur.

PALI: Akkor is, ha nagyon szépen kérném? Akármit csinálnék, nem hagyna egy kicsit odabujni magához?

VILMA: Ha letérgyepelne, ugy imádkozna, akkor se hagyánám.

PALI: Már pedig én mégis kigyóvök reggel.

VILMA: Tessék hagyni engem. Mer én nagyon ijedős természetű vagyok. Ha felvernek az álmombul, akkorát találhatok kijátani, hogy felébred a ház, kijön a nagysága. Lenne nemulass!

PALI: Hát miért nem? Mi kifogása van ellenem? Vagy csak énelem nem akarja?

VILMA: Csak azért nem akarom, hogy a rák a vetésre ne menjen. *(Mert Pali közel ment hozzá és enyelegetve átjogja a csipőjét.)* Engedjen engem a fiatalur. Más lány való a fiatalurhoz. Meg énhozzám is más legény való. *(Türeletlenebbül.)* Na, engedjen. Mer én bizonyisten a nyakabakötöm ezt a mosogatórongyot...

PIRI *(ebben a pillanatban jön ki a szobából, a kezében egy pár fehér cipő)*: Szép dolog! Remek!

PALI *(elengedi Vilmát)*: Most én mondom, hogy először is semmi közöd hozzá! Először is és huszadszer is! Értetted? *(Egy lyukkal szorosabba huzza a kardszíját, füttyörészve bemeleg a szobába, ahol már kalapban áll Bodroginé és Bodrogi is jelölt az asztaltól.)*

PIRI *(az asztalra dobja a cipőt)*: Itt a cipő. Mondtam már, hogy hétkor akarok kelni?

VILMA: Igenis, kisasszony.

PIRI *(foghegyről, ahogy eselédnek szokott köszönni a rosszajta polgár)*: Jóestét. *(Bemeleg a szobába.)*

VILMA *(jóformán már csak az ajtónak köszön)*: Jóestét kívánok.

BODROGINÉ: Itt a kalapod, fiam. *(A kezében kalap van, ezt odaadja lányának.)*

PIRI: Köszönöm, mama. *(Fölveszi a kalapot)*. Kabát nem kell?

BODROGI: Meleg van.

BODROGINÉ: Na, gyerünk.

PIRI: Hát én kíváncsi vagyok, hogy Laci ott lesz-e a pénztárnál? *(Mind mennek ki felé. Pali menetközben dudol: „... a csákójuk szépen ragyog, látod rózsám én is ötvennégyes tűzér vagyok...”)* Kimennek az előszobába, aztán az előszobaajtón eltűnnek a színről, hallatszik, ahogy becsapják maguk után az ajtót).

VILMA *(áll a konyha közepén, fűl, aztán kiszól a gangra)*: Bejöhet Laci. Elmentek.

LACI *(bejön, nagyon fel van indulva)*: Hogy a fene egye meg ezt a szemtelen kölyköt. Majd bejöttem, amikor itt szorongatta magát.

VILMA: Ugyan minek jött volna be? Hogy ez is megszalutáltassa? Én nem is harag-

DR. VAJDÁNÉ KÖZMETIKAI INTÉZETE **Kigyó-u. 2**

Legmodernebb szépségápolás. Hajszálak és szemölcsök végléges eltávolítása. — Olcsó bértrendszer!

Si parla italiano. On parle français
English spoken. Man spricht deutsch

szöm rá. Fiatalember. Dógozik benne a vér.

LACI (méltatlankodva): Ha maga ilyen könnyen veszi.

VILMA: Ne féltsen engem. Ugy hajtom én el magamról az ilyeneket, mint a legyeket. (Közben befejezte a mosogatást, a tányérokat berakja a kredencbe, aztán odamegy a vízvezetékhez, mossa a kezét egy nagy, durva szappannal a csapnál).

LACI (egy hokkeritire ült az összehajtott vaságy mellett): Jöjjön már ide.

VILMA: Mindjárt. Csak megmosom a kezemet, mer csupa hagymásak vótak ezek a tányérok.

LACI: Siessen. Megrepedek a szerelemtül.

VILMA: Várjon. Mindent sorjába. Még odabent is meg kell vetni az ágyakat, meg le kell szedni az asztalt. Meg itt a kisasszony cipője is. Maga csak azután következhetik. Utolsónak. (Odamegy a fuhoz, enyelegve megkopogtatja a vállát). Na, keljen fel innét. Itt van az ágyamnak a helye. Segítsen kinyitni az ágyamat. (Egyesült erővel kinyitják a kis vaságyat, amelyben piroskockás, tarka ágynemű van.)

LACI (amikor meglátja a proletár ágyat, nevetni kezd, önkéntelenül megpakarja a fületövét): A miatyánkját, micsoda ágy!

VILMA: Már megint mit kacag? Mi a hogy „micsoda ágy?!“

LACI: Muszáj nevetni. Mert nekem szakasztott ilyen ágyam van odahaza Pákozdon.

VILMA (meglepődve): Pákozdon? Az imént még Porozdot mondott!

LACI (dadog): Porozdot?... Hát így is van. Mert össze van ragadva a két falu. Pákoz is, meg Poroz is. A maga környékin nincs ilyen dupla község?

VILMA: Nincs. (Gondolkozik — aztán fokozódó erővel beszél): Nézze, ne beszéljen itt nekem összevissza. És nem bánom, ha Pákozról való, vagy ha Porozról való. Azt se bánom, ha egyik helyről se való. Éntőlem titkolhatja a hazáját. Még az igazi nevit is titkolhatja. Nem akarok én magának se írni, se a nyakára nem akarok én kötözni. Énniattam lehet a maga apja csakugyan nagygazda, vagy lehet utolsó zsellér. En nem vagyok kíváncsi a módjára. Nem törődöm én azzal se, hogy ezt az aranyfogát a maga pénzín vette-é, vagy mán a katonának tették be a költségükön. Nem kell énnekem magától a világon semmi! Ne féljen semmitül, mer egyesegyedül a pusztá szeminek köszönheti, hogy itt van nálam. (Nagy szenvedéllyel). A szemel A tetszett meg nekem mingyán, amikor találkoztunk a délután... (Hatalmas erővel összeölelkeznek a nyitott ágy előtt. Mozdulatlanul állnak összefonódva. Először elhomályosodik körülöttük a szín, aztán tökéletesen rájuk

sötétedik minden. A függöny is összeomlik, de a nézőtérén nem gyulnak ki a lámpák. Három, négy másodperc mulik így el. Azt jelzi csak ez a függőnyplasztás, hogy az idő telik és másnap este lesz közben. Amikor a függöny újra kettényilik, az előbbi szín látható. Vilma ott ül újra az összecukott ágya előtt, a kis ládáján. Most nem vasárnap ruhában van, néhány másodperc elég, hogy ez a változás keresztülvihető legyen, rendes, hétköznapi szoknya van rajta. Pali bent az ebédlöben, gigombolt katonabluzban fekszik a divánon, ujságot olvas. Csönd. Majd a konyhaajtó nyílik és a gangról egy szennyes „városi“ cseléd jön be a színre. Bejön, csipőre teszi a kezét, így nézi a méllázó Vilmát, aki észre sem veszi érkezését).

JULCSA (ez az a bizonyos cseléd): Vilma!

VILMA (felüti a fejét): Tessék.

JULCSA: Van zsemlyeprézlíjök?

VILMA: Van.

JULCSA: Adjon kölcsön edj csipetnyit. Megadjuk hónap.

VILMA (fölkel a ládáról, odamegy a konyhakredenchez, kivesz egy papirstancilit, átnyújtja): Itt van.

JULCSA: Köszönöm. (Elmegy a sparherd mellett). Né, mekkora főzés van itten máma.

VILMA: Születésnapja van a kisasszonynak. Valami vendég is lesz. Egy tányérral többre kell teríteni. (Ásít, ütögeti a száját). Hogy éppen máma járjon itt vendég. Lessem, mikor mána járjon itt vendég. Lessem, mikor mána el? Biztosan feketekávé is kell főzni neki. (Ásít, nyújtózkodik). Amikor olyan álmos vagyok. Odaadnám érte a fülbevalómat, ha most kinyithatnám ezt az ágyat, beléfekhetnék, aztán alhatnék benne reggelig.

JULCSA: Persze, hogy fátadt. Hát minek strapálja magát. (Irigyen) Láttam, reggel ment el magátul a katoná.

VILMA: Attul mén el, akihez felgyön. Mondja, minek szól bele? Az az én dógom egyedül.

JULCSA: Énnekem nem kéne katonaszeregető. Mire megszokná az ember valamelyiket, már látja is csukaszürkébe öltöztetve, virágos csákóba, amint viszik ki a marssal az állomáshoz.

VILMA: Nézze, maga halálmadár ne kívilkoljon itten. Vigye mán el a zsemleprézlíjét.

JULCSA: Mondja, aztán legalább milyen? Csinos? Először volt itti?

VILMA (nem felel, odamegy a sparherdhez, félrehzza a lábasokat a tűzhely szélire).

JULCSA: Szereti?

VILMA (erre sem felel. Söhajt. Kinyitja a retet, megigazítja benne a tepsit).

JULCSA: No látom már, hogy áll maga, szegény szerencsétlen teremtés! (Gonoszul kacagva kimegy a gangra.)

VILMA (megint leül a kis ládára, a te yerebe hajja a homlokát — mereng, vagy szundit).

PALI (megmozdul a divánon, földredobja az újságot, fellépázkodik, odamegy unalmában a zongorához. Egy új áütögetni kezdi a billentyűket, szótajolva énekl): Bo-ci, bo-ci tar-ka, se fü-le se far-ka, o-da me-gyünk lak-ni, a-hol szép lán-t kap-ni... (Egy meztelen leánykar nyulik ki a jobb-oldali ajtón. Piri hangja.) Kérlek szépen add ide a krendencről azt a citromot.)

PALI (főáll, megteszi, amit kérnek): Sies-setek! Éhes vagyok. (Visszaül a zongorához, az ismert opera indulójának ütemére játszaní és énekelni kezdi): Éhes vagyok! Éhes va-gyok! Éhees, éheees, éheees vagyok!... (Kint csöngetés. Egy pillanatban kelnek föl Vilma a ládáról, Pali a zongora mellől. Az előszobában össze is találkoznak.)

PALI (nyájasan): Hagyja csak fiam, ma' d kinyitom én. (Vilma visszahuzódik a konyhába, Pali kinyitja az ajtót, amelyen félén-ken bedugja a fejét Laci.)

LACI (halkan): Szervusz.

PALI: Gyere, gyere. Mitől félsz?

LACI (bejön): Elkéstem? (Most civilben van, elegáns, világos nyáriruhában, talán egy kicsit tulságosan is ki van csipve.)

PALI: Nem. Mégám és Piri csinostják magukat. Apa még haza sem jött. (Bemenek az ebédlőbe.)

LACI (fojtott izgalommal): Beszélhetek én teveled őszintén?

PALI: Boldogan. De nincs egy vasam sem.

LACI: Nem arról van szó... Inkább én adok neked, ha kell... Csak...

PALI: Ojjjé! Szóval, valami disznóságot csináltál?

LACI: Óriásit. Nekem nem is lett volna szabad idejönni ma este.

PALI: Ne mondd!! Miért?

LACI (dadog): Mer én... mert nekem... mert ha engem meglát itt valaki... (A konyha felé bökk.) Mondd, amikor vacsoráz-tok, mindig bejön a lány?

PALI (bámulva): A Vilma?

LACI: Az.

PALI: Persze, hogy bejön. Behozza az ételt. Tányért vált...

LACI: Ajjé! (Megvakarja a fejét.) Akkor én szököm innen...

PALI: Megörültél?! (Mefogja a ba átja kar át.)

LACI: Nem örültem meg. De engem ez a lány nem láthat meg itt. Mert én... (Kör-rülnéz halkabban.) mert én... tegnap egész sz-zaka... (Odahajlik Pali fejéhez sug va' mit.)

PALI: Óriási pofa vagy! Psszz! Micsoda tészta!

LACI (szomorúan): Most föl vagy hábo-rodva, mi? Hogy a hugod völegénye ilyen csinál on?! (Kétségbeesett gesztussal.) Az ember nincsen fából!

PALI: Az ember nincsen fából, ez igaz! De te durranógázból vagy fiam! Uj'é! Micsoda tészta!

LACI: Haragszol rám?

PALI: Középszeren.

LACI: Elárulsz?

PALI (főlháborodva): Mit gondolsz rólam? (Irgyén.) Te disznó!

LACI: Amikor elmentem innen tegnap, ak-kor találkoztunk. Bakának nézett. Hát én hagytam. Tudod, izgatott a dolog, hogy mi lesz belőle? (Fikesredve.) Hát ez lett. Szépen nézek ki. (Mozdul.) Én megyek.

PALI (megfogja a karját): Azt akarod, hogy örökre összevegyessz veled az egész fa-miliám. Ül le nyugodtan. Mi történhet?

LACI: Ez a lány nem tudja ki vagyok én. Nem volt szívem megmondani. Ha meglát így civilbe, megüti a guta.

PALI: Dehogy üti meg. Megszokta már biztosan az ilyesmit.

LACI (hevesen): Ez?! Ez nem olyan lány. Ez majdnem tiszta. Becsületemre. Lehet, hogy szerelmes lett belém. Olyan fogása volt...

PALI (izgatott kíváncsisággal): Milyen?

LACI: Te barátom, ez úgy megfogta a nyaka-mat a karjával, majd megfulladtam... Én nem tudom barátom, valami olyan sűrű do-log volt velünk... Nem tudom, hogy mon-diam... Ma'dnem szerelem... (Meleg vissza-emlékezéssel.) ...Ez olyan derék lány.. Eleinte azt hittem, hogy semminek veszi az egészét, mert ez nem nyavalygott egy csöp-pet... és azt hittem, hogy én is könnyen ve-veszem... hogy semmi... cselédkaland... Aztán most... Nem haragszol, ha bevallok valamit? — Nem is Piri miatt van kelkifur-dalásom. Miatta. Megfájdítottam a szívét.

PALI (lenézőn): Ezért? Egy ilyenét?

LACI (ingerülten): Mi az, hogy „egy

MEINL FINOM BONBON

Legfinomabb crême-gelée és marcipán töltéssel

ilyenét". Te is tudhatod, hogy ez nem olyan lány. Te is próbáltál vele.

PALI (*méltóságteljes tiltakozással*): Én? (A mellére teszi a kezét.) Én?!

LACI: Te.

PALI (*bizonytalanabban*): Én?!

LACI: Láttam a gangról.

PALI (*leveszi a tenyerét a melléről*): Az más. Ha ugy kapásból jön az más. De te egész délután főzted. Főzőcskét játszottál vele. — Disznó.

LACI (*nagy belső izgatottsággal*): Nekem most muszáj volt idejönni, a Piri születés-napi vacsorájára. Muszáj. De mintha két lelkem volna, a másik lelkem azt mondja, hogy ez gonoszság...

PALI: Na, itt a két lélek. Ujból csak azt mondhatom — te disznó. Mese a kétlelkű disznóról...

LACI (*főlveszi a zongoráról a kalapját*): Hát én mégis elmegyek. Találj ki valamit. Mondd, hogy megfájdult a fogam... (Piri és Bodroginé belépnek jobbról.)

PALI (*kiveszi Laci kezéből a kalapot*): Mit ugrálsz? Mondd, mit ugrálsz annyit?! (Általános üdözlések. Laci kezét Piri felé, kezecskéivel Bodroginé felé.)

LACI (*kis virágcsokrot hozott magával, főlveszi a zongoráról, nyugtja Pirinek*): Engedje meg Piri, hogy huszadik születésnapjára...

PIRI (*kedvesen*): Köszönöm. (Anya be.) Jó estét. (Kezét csókolva Laci.) Uj ruhája van?

LACI (*keservesen*): Uj.

PIRI (*megnézi a szövetet*): Burburru. — Mutassa hátul.

LACI (*megfordul — fájdalmasan*): Nem túlságosan svájfolt?

PIRI (*szakértelemmel*): Nyakba szük.

PALI (*röhög*): Igen. Szorítja egy kicsit a nyakát. (Kint csöngetnek.)

BODROGINÉ: Ez apátok lesz. Mindjárt tállal is a lány. (Kiszól az előszobába, ahová a konyhából most lépett be Vilma, hogy ajtót nyisson.) Tállaljon Vilma. (Visszajön a szobába.)

VILMA (*odamegy az előszobaajtóhoz, bebocsátja a ház urát*): Kezitesókolom.

BODROGI (*bejön, felakasztja a kalapját, a fogásra — édesen*): Szervusz fiacskám. (Megcsípi a lány állát, megfogja a karját — gusztálja.) Mondanék én magának valamit Vilma.

VILMA (*ártatlanul*): Tessék nagyságos ur.

BODROGI: Azt mondanám... (Hirtelen lekonyul, rezignáltan)... inkább nem mondok semmit. (Bemeleg az ebédlőbe. Vilma visszamegy a konyhába — tállal. — A szobában általános örömmel köszöntik a családapát, aki megcsókolja a lánya arcát.)

LACI: Mi ujság Józsi bácsi?

BODROGI: Semmi. Reimsbe bevonultak a németek. Ölezer halott. (Pirihez.) Darvasnál megvettem azt az őszi ruhakelmét. Hazahozhatod. (A feleségéhez.) Rémes, hogy megy fölfelé mindennek az ára.

BODROGINÉ: Az ember megbolondul a piacon. Már nincs is hatos. A koronánál kezdődik a pénz. (Leül az asztalfőre, megnyomja a csengőt, amelynek a berregésére Vilma gyorsabban kezd mozogni a konyhában.)

BODROGI (*szintén leül*): Mit eszünk? (A nyakába köti a szalvétát.)

BODROGINÉ: Rakott karfiol. Töltött csirke. Csörege fánk. (Lacihoz.) Üjön le Laci!

PIRI: Igen, miért nem ül le? Egyáltalán mit izeg-mozog annyit? Mi baja van magának máma? Meg van maga bolondulva? Maga most fészülködik?

LACI: Érdekes. Ha így közösen választanám el a hajamat, ugy-e, abszolúte nem hasonlítanék magamhoz, mi? (Kis fésűt vett elő a zsebéből, azzal fészülködik.)

PALI (*röhög*).

PIRI: Utálom a középválasztékot. (Kiveszi Laci kezéből a fésűt és visszaállítja a flu rendes frizuráját. Nézi a művét.) Így a legsikesebb.

BODROGINÉ: Üljetek már le.

LACI (*leül Piri mellé, felköti a szalvétát, még az állát is beléköti, behuzza a nyakát, szinte az asztal alá bujik*).

PIRI: Mondom, hogy maga megőrült! (Lehuzza Laci nyakából a szalvétát.)

LACI (*keservesen*): Uj nyakkendőm van, nem akarom lecsöpögtetni. (Pali felé ingerülten.) Mit röhögsz, mondd mit röhögsz?!

VILMA (*bejön az ebédlőbe, a kezében a nagy tál étel. Egy-két lépést tesz előre, önkénytelenül végignéz az asztalon. Meglátja és megismeri Lacit. Nem csinál semmi nagy játékot, csak egy pillanatra mozdulatlan marad, mintha megmeredt volna*).

BODROGINÉ: Mi van magával? Mért nem jön ide azzal a tállal? (Nagy csend.)

VILMA (*erőt vesz magán, csak a hangja reszket meg könnyedén*): Igenis nagysága. (Engedelmes odamegy hozzá, kínálja a tálat.)

PALI (*aki élesen figyelt — Lacihoz, megnyugtatóan*): Na látod.

PIRI (*kotnyelesen*): Mi az „na látod”? Mit lásson? (A kezét ráteszi Laci karjára, aki nagy kinban ül.)

PALI: Semmit. Azt, hogy itt a karfiol.

VILMA (*az asztal körüli sétájában most odaért Lacihoz. Neki is odakinálja a tálat. Persze ez nem megy egészen simán, de azért*

botrány nélkül történnik a dolog. Azt lehet hinni, hogy ügyetlenségéből rezzen meg a lány karján a tál).

PIRI (Vilmához): Vigyázzon, elejti. Rémes, milyen ügyetlen.

LACI (gépiesen vesz az ételből. Látja a lány néma szenvedését, nem bírja szó nélkül, fölülkerekedik benne valami becsületérzés. Legalább köszön — halkan): Jóestét.

VILMA (tompán): Jóestét. (Erőszakkal másfelé néz, tovább megy a tállal Bodrogihoz.)

BODROGINÉ (gyanútlanul Lacihoz): Maguk ismerik egymást?

LACI (nem tud rendesen felelni, dadog valamit, lesüti a szemét a tárgyérjára).

PIRI (élesen): Biztosan. Valami bakabájról.

PALI (nevetni kezd).

LACI (ingerülten): Mit röhögsz?! Mondd mit röhögsz, megint mint a fakutya?!

PALI (menteni próbálja a helyzetet): A bakabálon. (Zsidózáva.) Erről nekem eszembe jutja egy történet... (Elhallgat, mert senki sem figyel rá, mindenki Vilmát nézi, aki szánalmasan evickél az asztal körül.)

BODROGINÉ: Már állott ez a víz. Hozzon frissét Vilma. (Odanyújtja a kancsót.)

VILMA (elveszi a kancsót is, teli van a keze edénnyel. A könyökével nyomja le a kilincset, úgy nyitja ki az ajtót. Amikor kimegy a szobából, erőt vesz rajta a fájdalom. Bent még vigyázott, tartotta magát. Most alétan, szédülten támaszkodik neki az előszoba falának. A kezében reszket az edény. Valamennyire magához tér. Lassan kimegy a konyhába. Leteszi a tálát, a kancsót a konyhaasztal közepére, maga is leereszkezik csendesen egy hokkerlire. Pillanatig meredten néz maga elé, aztán lassan az asztalra borul, a két karja közé rejti az arcát. Így ül mozdulatlanul, amíg az ebédlőben folyik a dialóg).

BODROGI (minden rosszindulat nélkül): Bámulatós. Mi történt ezzel a lánnyal?! Ugy vettem észre, mintha rosszul lett volna.

PIRI: Én nem tudom. (Ellet Laci felé.) Maga talán többet tud róla, Laci?

LACI (gyáván, zavartan): Én? Miért éppen én?...

PALI (mentegetően): Blaumontág. Ma hétfő. Biztosan fáradt. Kilumpolta magát vasárnap.

BODROGINÉ: Az lehet. De nekem nem fog odacsatngolni egész vasárnapokat. Mer! én ugy kidobom ezt a lányt!

BODROGI (csillapítón): Na fiam, na! Emberek vagyunk. Mindenkinek dukál egy kis szórakozás. — Kár volna elküldeni. Jó ránézni, olyan appetillich ez a lány.

BODROGINÉ (véstjóstólón néz az urára): Appetillich! — Az igen. De a vizet még mindig nem hozza.

PALI (megmozdul): Majd én kimegyek, mama.

BODROGINÉ (energikusan): Maradj! (Fölnyul a kiskörtéhez, csenget.)

VILMA (a csöngetésre megmozdul. Föl emeli a fejét. Olyan, mint egy beteg állat. Menne ő, végezne ő a dolgát, ha nem lenne nála hatalmasabb erő, ami olommá változtatja a tagjait. Felül, aztán összerokkad, visszafeketi az asztal lapjára az arcát, miközben a csengő követelően berreg).

PIRI: Hihetetlen.

BODROGI: Ugyan, mit csináltak ilyen vásárt? Nem fújhatja föl azt a vizet. Biztosan csorgatja a csapot.

BODROGINÉ: Csorgassa. De ha én egyszer csöngetek neki, akkor jöjjön be. (Megint csönget).

VILMA (most a fejét sem emeli föl. Csak a válla rázkódik meg, mintha az idegét érintette volna a csöngetés).

BODROGINÉ (türelmet vesztve, föláll, kimegy a konyhába, meglátja a lányt, egy kicsit megijed): Mi az? Rosszul lett maga, Vilma?

VILMA (föltápáskodik, megdörzsöli a homlokát, mintha álomból ébredne): Nem, nagysága, kérem.

BODROGINÉ (bámulva és méltatlankodva): Nahát! (Néhány pillanatig fixirozza a lányt, aki úgy áll előtte, ijedten, a mellén keresztbetett két karjával, mintha láztól borzongana.) A vizért csöngettünk.

VILMA (letörve): Igenis, kérem. (Megfogja a kancsó fülét, aztán elereszti. Hirtelen elszántással, halkan, de nagy belső borzadással). Nem megyek odabe, nagysága! (Irtózáva hátrál).

BODROGINÉ (elképedve, a polgári gőg tetőpontján): Mit beszél?!

VILMA (halálraszántan, de nem drámázva): Nem teszem oda be a lábamat, nagysága.

BODROGINÉ (ömlik belőle a hideg, fojtott düh): Miért? Kivel van odabent baja? Megbolondult?! Kidobom! Elmehe! Mars! Mars!

VILMA (odamegy a kis ládájához, kinyitja. Kivesz egy zsebkendő. Göres van a zsebkendőn, amit kibogoz a fogával, reszkező kezével. Papírbankó kerül elő a kendőből, az asztalra teszi): Husz korona foglalót kaptam. Az egészet visszaadom. Elmehegyek innen tüstént.

BODROGINÉ: El! Hát persze, hogy el. De reggel. Majd ha kapok a helyibe mást! Ha-

VERA

KOZMETIKA

Dr. BLOCHNE

Modern szépségápolás. Esti kikészítés párisi módra. Tanttványok kiképzése orvosi vezetéssel. Quarz, diathermia, helyi fogyasztás.

NÉPSZINHÁZ-U. 22.

TELEFON: 378-01

nem ameddig itt van, addig rendesen viselkedjen — érti?! Itt én parancsolok és maga engedelmeskedik — érti?!

VILMA: (rendíthetetlen erővel): Nem megyek odabe, nagysága kérem. Itt tiszser felsikálom reggelig ezt a konyhát. De odabe nem megyek, nagysága kérem.

BODROGINÉ (furiában): Nem? Nem?! Hát majd rendőrt hozatok, hogyha nem!

VILMA: Hozathat nagysága kérem. De én akkor ledobom magam az emeletről, nagysága kérem (Már fogja is a konyha gangra nyíló ajtajának a kilincset).

BODROGINÉ (nem talál szavakat, hápog a haragtól): Nahát ez... ez...! (Berohan az ebédlőbe az urához). Józséf kérem, menjen ki magal! Én nem bírok ezzel a lánnyal, ez tisztára megőrült. Most rögtön el akar menni! A rendőrrrel is megfenyegettem. Azt mondta leugrik az emeletről. Mi van ezzel? Miért nem akar ez ide bejönni? Csinált ezzel valaki valamit?! (Megfenyegeti Pali). Te csirkefogó! Te!

PALI (indignálódva): Én mama? Nekem bizonyisten füstöm sincs az egész dologról.

BODROGINÉ (Laci felé): Vagy maga szép maszok? Talán maga?

LACI (dadogva a két nő szemének keresztüztüében): Erthetetlen. Komolyan mondom, érthetetlen...

BODROGI (föfáll, a szalvétával a nyakában kimegy a konyhába. Tekintélyesen, de nem szigoruan): Vilma.

VILMA (amikor Bodroginé kirohant a konyhából, lázasan pákolni kezdett. Kinyitotta a kis ládjáját, rakta belé a cókmojkját. A kendőjét már a vállára is terítette. A megszólításra föfáll).

BODROGI (bizonyos részvétellel): Maga csakugyan el akar menni, fiam?

VILMA: El, nagyságos ur. Engedjenek el. Mer én leugrom itt a gangról (Mutatja a ládjáját). Tessék nézni, nem viszek én el innen semmit...

BODROGI (int, hogy nem kíváncsi a ládára): ...Dehát miért? Bántotta valaki? Van panasza valaki ellen?

VILMA: Nincs nekem semmi. Csak nem megyek oda be többet. Inkább elpusztítom magamat, nagyságos ur.

BODROGI (kis gondolkodás után vállat vonva): Hát menjen, fiam. Nem akarja itt senki lenyuzni a bőrét. (Az asztal felé int.) Azt a pénzt is tegye el. Megszolgáltta.

VILMA (a pénztől is iszonyodik): Nem kell a nekem, nagyságos ur.

BODROGI (szánalommal): Na, isten áldja. (Megcsóválja a fejét, bemegy az ebédlőbe, ahol feszülten figyeltek, várakoztak az egész idő alatt az ajtó felé, visszaiül a székére komoran.) Nem lehet visszatartani. Elengedtem.

BODROGINE. Skaudaluh.

BODROGI (gesztussal): Ez titok. A legörületesebb titok.

BODROGINE (százaron): És én ennek külön konyhakulcsot adtam. El kell venni tőle a kulcsot. Meg keil nézni a ládjáját.

BODROGI (irtóztatós méregbe jn): Nem kell megnézni! Micsoda tempó!? (A felesége és a lénya felé.) Le fog törni a kezetek, ha egyszer magatok hozzátok be azt a nyavalyás kis ételt! (Vérfagyasztó csönd.)

LACI: Elment már?

BODROGI: Most szedi össze a holmiját.

LACI (föfáll): Boesánatot kérek! (Az asztalra dobja a szalvétáját, kimegy a konyhába.)

BODROGINÉ (megérti a dolgot): Hallatlan!

PIRI (elpityeredik): A huszadik születésnapomon! (Föfpattan és a zsebkendőjével a szemén, mint aki szégyel a többiek előtt sirni, berohan a szomszéd szobába.)

BODROGINÉ: Pirikém! (Utánasiet a gyermekének, hogy vigasztalja. Bodrogi is megy a csibéje után, a nyakában a szalvétával. Az ebédlőben csak Pali marad és füfel a konyha felé.)

LACI (közben kiért a konyhába és Vilma elé áll, aki éppen indulni készül a kis ládjával. Lehet köztük egy rövid némajáték, amíg a familia kivonulhat az ebédlőből, hogy a jelenlétük ne vonja el erről a világról a néző figyelmét.)

VILMA (harag nélkül): Tessék hagyni engem.

LACI: Maradjon Vilma. Bizonyisten ugy sajnálom, majd megszakad a szivem.

VILMA (keményen): Engem ne sajnáljon. Ugy köll nekem. Póru! jártam, oszt vége! (Mert a fu ott dadog, makog előtte, szelidebben, megbocsájtóan.) Na menjen vissza szépen. Várják. Kihül az étele.

LACI: Ha akarja, később maga után szokom. Találkozhatunk.

VILMA: Micsoda?

LACI (megfogja a lány kezét, sugva): Találkozhatunk titokban. Tudja nekem nincs sok pénzem. De azért ha magának szükségé lesz valamire...

VILMA (kiszabadítja a kezét. Vértig sértve): Pénzt kinál nekem?! Mifélenek néz engem?! (Mint akivel örökre végzett, végignézi a fut. Ellenmondást nem tűrő erővel.) Menjen az utamból a fiatalur! (Büszkén föfelve a fejét, kimegy, otthagyja Lacit.)

PALI (kimegy a konyhába, figyelmeztetőn): A Piri meg odabent bögl!

LACI: Hát böglön! (Egy türelmetlen gesztust tesz, majd hirtelen elhatározással az ajtóhoz lép, megy a lány után.)

PALI (pofozott sajtát magát): Micsoda tézta!

FÜGGÖNY